

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma

**PLAN PRIPREME ZIMSKE TURISTIČKE SEZONE
2023/2024. GODINE
(Predlog)**

Podgorica, oktobar 2023. godine

Sadržaj:

1. Uvod	3
2. Plan pripreme zimske turističke sezone na nivou institucija	4
2.1. Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma.....	4
2.2. Nacionalna turistička organizacija Crne Gore.....	5
2.3. Air Montenegro.....	7
2.4. Privredna komora Crne Gore.....	7
2.5. Uprava policije.....	7
2.6. Uprava za saobraćaj.....	8
2.7. Uprava za inspeksijske poslove.....	8
2.8. Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.....	9
2.9. Nacionalni parkovi Crne Gore.....	9
2.10. Elektroprivreda Crne Gore.....	9
2.11. CEDIS.....	10
3. Plan pripreme zimske turističke sezone na nivou lokalnih samouprava	11
3.1. Sjeverni region (Kolašin, Žabljak, Mojkovac, Pljevlja, Bijelo Polje, Berane, Rožaje, Plav, Šavnik, Petnjica).....	11
3.2. Centralni region (Glavni grad Podgorica, Prijestonica Cetinje, Danilovgrad, Nikšić, Tuzi, Zeta).....	13
3.3. Primorski region (Budva, Herceg Novi, Bar, Ulcinj, Kotor, Tivat).....	14
4. Plan pripreme zimske turističke sezone na nivou skijališta	16
4.1. Skijalište "Kolašin 1600".....	16
4.2. Skijalište "Ski Resort - Kolašin 1450".....	16
4.3. Skijalište "Savin kuk".....	16
4.4. Skijalište "Hajla".....	16
5. Zaključna razmatranja	17

1. UVOD

U skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore za tekuću godinu, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma (Direktorat za razvojne politike u turizmu), izradilo je predlog **Plana pripreme zimske turističke sezone 2023/2024. godine**, u daljem tekstu „Plan“.

Planom su obuhvaćene aktivnosti koje će sprovoditi institucije i privredni subjekti, uključeni u pripremu i realizaciju zimske turističke sezone. Cilj izrade ovog dokumenta je povezivanje stejkholdera na svim nivoima, kako bi se omogućila nesmetana priprema i odvijanje turističke sezone, što bi rezultiralo povećanjem kvalitativnih, kvantitativnih i finansijskih efekata. U krajnjem, cilj je povećanje nivoa satisfakcije turista, turističke privrede i domaćeg stanovništva, kao nezaobilaznog aktera održivog turističkog razvoja.

Prilikom izrade Plana, korišćene su informacije dobijene od lokalnih samouprava, turističke privrede, državnih insitucija, preduzeća, kao i informacije kojima raspolaže naš resor.

Evidentno je da izazovi sa kojima se suočavamo prilikom realizacije turističkih sezona i dalje perzistiraju, a dominantno su rezultat višedecenijskih naslijeđenih problema. Rešenja mogu biti definisana kroz povećanje nivoa stranih direktnih investicija, izmjenu zakonskih propisa, jačanje javno-privatnog partnerstva, tj. aktivno učešće privatnog sektora, povećanje nivoa učešća lokalnog stanovništva, itd. Ovo se posebno odnosi na neadekvatna infrastrukturna rešenja i pritisak na destinaciju, koji proizilazi iz istih. Pored toga, valja istaći nedostatak adekvatnih smještajnih kapaciteta, komplikovane tenderske procedure, neriješene imovinsko-pravne odnose, nedostatak finansijskih sredstava, neadekvatnu saradnja nadležnih institucija, neadekvatna zakonska rešenja i primjena istih, itd.

Pored navedenog, odvijanje zimske turističke sezone treba posmatrati i s aspekta klimatskih promjena, koje ukazuju da je nezahvalno projekcije vršiti samo na osnovu nepredvidivih sniježnih padavina, iako značajnog faktora uspjeha realizacije. Shodno tome, neophodno je kreirati diverzifikovanu ponudu koja će Crnu Goru pozicionirati kao atraktivnu zimsku turističku destinaciju, u kojoj će, prije svega turisti sa visokoplatežnih tržišta, naći mnoštvo razloga da nas posjete tokom zime. Zato je upravo jedan od ciljeva ovog Plana, da sve kreatore turističke ponude, podstakne na definisanje aktivnosti koje nisu visokozavisne od sniježnih padavina. Dakle, treba kreirati ponudu koja će privući goste tokom svih zimskih mjeseci, fokusirajući se na pred i post sezonu, a ne samo na tursitički „špic“, kao i na visokoplatežna tržišta, iako je u ovom segmentu konkurentnost veliki izazov za nas.

Posebno ukazujemo na činjenicu da iz godine u godinu, sve više dolazi do izražaja prisustvo neadekvatnog broja turista koji, u određenom periodu, istovremeno borave na atraktivnim turističkim tačkama, stvarajući „pritisak na destinaciju“. U tom smislu, nadležne institucije treba hitno da započnu pripreme, koje se odnose na odvijanja nesmetanog saobraćaja, parkinga u turističkim zonama, eliminaciju gužvi na graničnim prelazima, a turistička privreda treba da definiše atraktivniju ponudu sa promocijom, koja će putem tržišno poznatih mehanizama, biti usmjerena ka ciljnim grupama čije će prisustvo znatno ublažiti pritisak na destinaciju. Promocija takve ponude, obezbijedila bi boravak gostiju i van visoke zimske turističke sezone.

U nastavku slijedi pregled planiranih aktivnosti na pripremi zimske turističke sezone 2023/2024. godine, od strane nadležnih subjekata.

2. PLAN PRIPREME ZIMSKE TURISTIČKE SEZONE NA NIVOU INSTITUCIJA

- 2.1. **Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma**, u susret predstojećoj zimskoj turističkoj sezoni, planira realizaciju brojnih aktivnosti. Tekuće aktivnosti koje sprovodi Ministarstvo, imaju za cilj, između ostalog, nesmetano odvijanje turističkih sezona. U ovom periodu, fokus je na zimskoj turističkoj sezoni. Sa namjerom da Plan ne opterećujemo detaljima, ističemo samo aktivnosti koje su najrelevantnije za uspješnu realizaciju zimske turističke sezone, a to su:
- **funkiconisanje Koordinacionog tijela (KT) za pripremu i praćenje odvijanja turističkih sezona.** Koordinacionim tijelom predsjedava ministar nadležan za poslove turizma. U fokusu rada ovog tijela je stvaranje preduslova za pripremu, kao i praćenje toka nesmetanog odvijanja turističkih sezona. Sjednice KT su planirane u periodu predsezone (dvije), tokom sezone (jedna) i nakon sezone (jedna). Tokom trajanja sezone, treba nastaviti sa primjenom online kanala komunikacije (Viber For Business). Navedeno znatno doprinosi rješavanju potencijalnih izazova u realnom vremenu.
 - **podrška manifestacijama kroz Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2023. godinu.** Manifestacije i festivali imaju višestruke benefite za Crnu Goru, i to promociju Crne Gore kao manifestacione turističke destinacije, što će se reflektovati na ostvareni broj dolaska turista i noćenja, te prihode od turizma. S tim u vezi, Ministarstvo podstiče i daje punu podršku unapređenju manifestacionog turizma. Pri tome se posebno misli na stvaranje cjelogodišnjeg turističkog proizvoda, tj. pospješivanje održavanja manifestacija u periodima prije i poslije glavne turističke sezone, što utiče na smanjenje problema sezonalnosti, i dalje visokozastupljene u ovom sektoru. Među manifestacijama koje su podržane Programom, jedanaest će se realizovati u periodu oktobar - decembar t. g., u opštinama: Podgorica, Nikšić, Petnjica, Herceg Novi, Ulcinj i Bar. **Iznos planiranih sredstava (IPS): 41.100,00 €**,
 - **podrška razvoju inovativnih turističkih proizvoda i usluga koje obogaćuju turističku ponudu u ruralnom, kulturnom, zdravstvenom, sportskom i drugim vidovima turizma kroz Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2023. godinu** - Planirano sufinansiranje projekata kojima se obogaćuje i unapređuje turistička ponuda Crne Gore uvođenjem novih proizvoda, usluga i sadržaja. Kroz ovaj program biće realizovano 12 projekata. **IPS: 80.360,00 €.** **Rok: decembar t.g.,**
 - **organizovanje XII međunarodne Konferencije zdravstvenog turizma i prve obuke „Upravljanje u zdravstvenom turizmu“**, koja ima za cilj da okupi ugledne domaće i inostrane stručnjake iz oblasti zdravstvenog turizma, predstavnike hotelske i wellness industrije. Ovo će, između ostalog, biti prilika da se odgovori na ključna pitanja o fazama razvoja zdravstvenog turizma u Crnoj Gori i Regionu, kao i perspektivi ovog oblika turističke ponude. Ovaj događaj, doprinijeće boljem pozicioniranju destinacije u susret predstojećoj turističkoj sezoni. **Rok: decembar t.g.,**
 - **realizacija kampanje “Ruralno, održivo, domaćinski!”** - MERT realizuje aktivnosti u pravcu sprovođenja kampanje „Ruralno, održivo, domaćinski!“ koja se odnosi na registrovana seoska domaćinstva. U toku je promocija planiranog nagradnog konkursa koji će imati pet kategorija, i to: „Najbolje seosko domaćinstvo“, „Najbolja seoska domaćica“, „Najbolji mladi seoski domaćin“, „Najbolja mlada seoska domaćica“ i “Najbolje seosko domaćinstvo na katunu”. Zbog potrebe kreiranja unikatnog proizvoda, kategorija nagrade za katune predstavlja novitet. Ministarstvo će organizovati događaj, na kojem će biti upriličena dodjela nagrada najboljima, a na osnovu komisijske odluke. **IPS: 15.000,00€.** **Rok: oktobar-decembar t.g.,**
 - **izdavanje odobrenja za rad i kategorizacija ugostiteljskih objekata** - Komisije MERT-a u kontinuitetu sprovode postupak izdavanja odobrenja za rad i kategorizacije ugostiteljskih objekata u cilju poboljšanja kvaliteta usluga i sadržaja istih, u skladu sa Zakonom. Takođe, komisija koja izdaje odobrenje za rad je zadužena i za odobrenja koja se odnose na otvaranje skijališta koja će biti u funkciji tokom zimske sezone.

- Ministarstvo je u saradnji sa Upravom za kapitalne projekte **pokrenulo proceduru javne nabavke za dva nova ski lifta** na Ski centru Kolašin 1600, tipa sidro (dužine 800m i 400 m) koji će biti montirani u blizini polazne stanice žičare K8,
- **formiranje Operativnog tima za praćenje realizacije dva projekta na ski centrima Cmiljača i Žarski** u cilju intenziviranja dinamike realizacije. Koordiniranim radom Operativnog tima pripremljeni su i dostavljeni Upravi za kapitalne projekte na dalje postupanje projektni zadaci za potrebe elektroenergetskog snabdijevanja budućih Ski centara. Takođe, u toku je priprema na aktivnostima koje se tiču izgradnje putne infrastrukture, elektroenergetskog i vodovodnog opremanja lokacije budućeg ski centra.
- **promocija destinacije** – kao značajan akter u dosadašnjim promotivnim aktivnostima koje dominantno koordinira NTOCG sa turističkom privredom, Ministarstvo će nastaviti da bude u vođstvu delegacija koje će sprovoditi promociju destinacije na ino tržištima, posebno kada su u pitanju tržišta od strategijskog značaja za razvoj turizma. Dosadašnje aktivnosti Ministarstva u ovom smislu, od strane partnera su ocijenjene kao izuzeto uspješne i rezultirale su stvaranjem čvršćih poslovnih veza. S tim u vezi, shodno planu rada NTOCG, učestvovaćemo u sajamskim i drugim aktivnostima (press konferencijama, prezentacijama, B2B i, prije svega, B2C događajima).
- **aviopovezanost** – ističemo naše kontinuirano zalaganje u smislu jačanja avio-povezanosti Crne Gore sa Evropom i svijetom. Snažna avio-mreža, zajedno sa investicijama, predstavlja pretpostavku razvoja turizma, tako da se nastavljaju kontakti sa relevantnim aviokompanijama, institucijama, privredom u smislu osnaživanja ovog segmenta. Slijedi nastavak kontakata koji bi mogli rezultirati intenzivnijim letjenjem ka Crnoj Gori tokom zimske sezone.

2.3. Nacionalna turistička organizacija Crne Gore (NTO CG)

Promotivne aktivnosti NTO CG za zimsku turističku sezonu biće usmjerene ka sljedećim tržištima:

Velika Britanija

- učešće na 44. međunarodnoj turističkoj berzi „World Travel Market“, London. **Rok:** novembar t.g.,
- promocija turističke ponude, u saradnji sa PR agencijom iz Londona. **Rok:** avgust – decembar t.g.,
- realizacija zajedničke marketinške kampanje u partnerstvu sa najvećim turoperatorom Jet2holidays. **Rok:** avgust – oktobar t.g.,
- realizacija promotivne kampanje na online i TV kanalima BBC. **Rok:** oktobar – decembar t.g.,
- organizovanje studijske posjete novinara. **Rok:** oktobar t.g.,
- sprovođenje digitalne marketing kampanje u partnerstvu sa platformom za rezervaciju putovanja Expedia. **Rok:** jul - septembar t.g.,
- učešće na godišnjem događaju najvećeg britanskog turoperatora Jet2.holidays "A night with the stars". **Rok:** decembar t.g.

Njemačka

- organizovanje studijskih posjeta novinara i turoperatora. **Rok:** septembar - oktobar t.g.,
- sprovođenje promocije putem storytelling tekstova. **Rok:** oktobar – decembar t.g.,
- oglašavanje u njemačkim medijima. **Rok:** oktobar – decembar,
- organizovanje promotivnog događaja za njemačke medije u Hamburgu. **Rok:** novembar t.g.
- prikazivanje videa "Willkommen in Montenegro", u saradnji sa produkcijskom kućom www.3Sixty-TV.de. **Rok:** novembar t.g.-januar 2024.g.

Francuska

- učešće na međunarodnom sajmu turizma "Top Resa", Pariz. **Rok:** oktobar t.g.,
- organizovanje studijske posjete novinara i turoperatora iz Francuske. **Rok:** oktobar t.g.

Švajcarska

- organizovanje studijske posjete novinara. **Rok:** septembar t.g.
- distribucija Newsletter i biltena medijima. **Rok:** septembar t.g.,
- učešće na turističkom događaju u Luganu, u saradnji sa TO Kotor. **Rok:** novembar t.g.

Austrija

- organizovanje događaja za novinare u Beču. **Rok:** decembar t.g.,
- organizovanje posjete novinara, kao i posjeta turoperatora. **Rok:** oktobar t.g.

Poljska

- oglašavanje u medijima: **Rok:** septembar t.g. - april 2024.g.,
- organizovanje posjete novinara. **Rok:** oktobar t.g.,
- press release – informisanje ciljnih grupa o novinama vezano za crnogorsku turističku ponudu,
- mjesečno slanje newslettera (plasiranje informacija: Interia, National Geographic Traveler, Business Traveller Poland, Wirtualna Polska, Onet.pl, Gazeta.pl, turysci.pl, Wprost, Polityka itd.),
- sprovođenje kampanje u B2B medijima u Wiadomości Turystyczne i WaszaTurystyka.pl vezano za nova otvaranja smještajnih kapaciteta i inoviranu ponudu. **Rok:** septembar-decembar t.g.,
- oglašavanje u Business Travel Poland. **Rok:** januar - februar 2024. g.,
- učešće na Forumu agenata i turoperatora Forum Agentów i Biur Podróży for 2023 Warsaw Hotel Courtyard by Marriott 22. **Rok:** novembar t.g..

Baltičke zemlje

- sprovođenje B2C kampanje kroz globalnu platformu „Amadeus“ za Letoniju. **Rok:** oktobar t.g.,
- programatic advertising „Travel Audience“ za Letoniju i Estoniju. **Rok:** oktobar t.g
- organizovanje dolaska grupe medija u saradnji sa „Air Balticom“, „Baltasom“ i „Air Montenegrom“. **Rok:** oktobar t.g.,
- organizovanje studijske posjete TV ekipe Cult Food. **Rok:** decembar t.g.,

Češka i Slovačka

- pružanje podrške organizaciji studijske posjete novinara CNN Prima. **Rok:** septembar t.g.,

Luksemburg

- organizovanje studijske posjete novinara. **Rok:** septembar t.g.

SAD

- sprovođenje marketinške kampanje „Essential Balkans - The Ultimate Balkans Experience“ na tržištu SAD (u saradnji sa Evropskom komisijom za putovanja, NTO Srbije i NTO Rumunije). **Rok:** avgust – decembar t.g.

Crna Gora

- organizovanje događaja za domaće medije. **Rok:** novembar-decembar t.g.

Tržišta regiona

- organizovanje pres konferencija ili prijema povodom zimske sezone i novogodišnjih praznika u saradnji sa LTO-ima u Novom Sadu i Beogradu,
- učešće na 54. sajmu turizma u saradnji sa LTO-ima u Novom Sadu. **Rok:** novembar – decembar t.g,
- promocija novogodišnjih praznika i zimske sezone u Beogradu, Tirani i Prištini,
- sprovođenje kampanje u štampanim medijima i na najčitanijim portalima u Regionu,
- organizovanje studijske grupe influensera ili medija iz Albanije,
- organizovanje studijske posjete novinara/influensera iz Srbije. **Rok:** decembar t.g.,
- organizovanje promocije zimske turističke ponude na tržištima Slovenije i Hrvatske

MICE

- učešće Crnogorskog kongresnog biroa na sajmu "IBTM World", Barselona. Rok: novembar t.g.,
- organizovanje studijske posjete MICE grupe iz Belgije i Luksemburga. Rok: oktobar t.g.

2.4. Air Montenegro

Air Montenegro će u toku IATA zimske sezone 23/24 (20. oktobar - 31. mart) saobraćaj obavljati sa dva vazduhoplova, kapaciteta 116 sjedišta. Redovan saobraćaj je planiran na linijama: Podgorica-Beograd-Podgorica, Tivat-Beograd-Tivat, Podgorica-Ljubljana-Podgorica, Podgorica-Istanbul-Podgorica, Tivat-Istanbul-Tivat, Podgorica-Cirih-Podgorica. Air Montenegro je u direktnoj komunikaciji sa agentima i turoperatorima sa navedenih destinacija i u toku zime će obezbijediti posebne cijene prevoza za organizovane grupe turista. Dodatna povoljnost će biti odobrena putnicima za prevoz ski opreme. Kada su u pitanju charter letovi, još ne postoje ugovorene serije, niti ad hoc letovi za potrebe turističkog prevoza, ali u Kompaniji teže ka tome.

2.5. Privredna komora Crne Gore

- organizovanje II sjednice Odbora Udruženja turizma i ugostiteljstva - centralna tema sjednice je bila turistički potencijali Opštine Plav, sa posebnim osvrtom na predstojeću zimsku sezonu. Rok: oktobar t.g.,
- organizovanje III sjednice Odbora Udruženja turizma i ugostiteljstva. Na sjednici će se razmatrati "Plan pripreme zimske turističke sezone 2023/2024.godine". Rok: novembar t.g.,
- organizovanje IV sjednice Odbora Udruženja turizma i ugostiteljstva, na kojoj će se razmatrati aktivnosti na realizaciji zimske turističke sezone 2023/2024.godine". Rok: decembar t.g.,

2.5. Uprava policije

- plansko i preventivno djelovanje tokom novogodišnjih i božićnih praznika, u cilju sprečavanja vršenja prekršaja javnog reda i mira,
- realizacija operativne akcije „Petarda“ u cilju sprečavanja nedozvoljene trgovine i zloupotrebe pirotehničkih sredstava,
- učešće u izradi i realizaciji zimskog održavanja puteva za zimsku turističku sezonu, u saradnji sa Upravom za saobraćaj i ad „Crnogoraput“,
- donošenje naredbe o vremenskom periodu i djelovima puta na kojima je obavezna upotreba pneumatika za zimsku upotrebu,
- regulisanje saobraćaja za vrijeme loših vremenskih prilika – u komunikaciji sa predstavnicima Uprave za saobraćaj, pravovremeno zatvarati i otvarati ugrožene putne pravce,
- vršenje pojačane koordinacije nadležnih službi u sistemu za integrisano upravljanje granicom,
- vršenje intenzivne koordinacije i komunikacije sa nadležnim subjektima u sistemu u pravcu smanjenja sive ekonomije u turizmu i ugostiteljstvu,
- vršenje redovne kontrole LTO-a sa akcentom na unos podataka u RB 90,
- sprovođenje pojačane kontrole lica koja vrše prijavu boravka u saradnji sa inspekcijskim službama,
- redovno upoređivanje podataka o registrovanim objektima koji pružaju usluge smještaja u CTR sa registrom prijave boravka do 90 dana (utvrditi koji objekti ne vrše prijavu gostiju),
- preventivno djelovanje na planu sprečavanja najtežih krivičnih djela iz oblasti organizovanog kriminaliteta,
- realizacija aktivnosti na prikupljanju novih saznanja o članovima organizovanih kriminalnih grupa koji borave u zimskim turističkim centrima,
- opservacija i preduzimanje operativno tehničkih mjera i radnji u objektima od bezbjednosnog rizika,
- sprovođenje preventivne antiterorističke aktivnosti,
- obilazak hotela i drugih ugostiteljskih objekata sa većom koncentracijom gostiju,
- preventivna kontrola protivpožarnih uređaja,

- sprečavanje i otkrivanje krađe motornih vozila,
- sprečavanje i otkrivanje imovinskog kriminaliteta.

2.6. Uprava za saobraćaj

Planom održavanja puteva u zimskom periodu, prilazni putevi do zimskih turističkih centara ("Bablja greda" - Ski centar „Kolašin 1450“, „Kolašin 1600“, Žabljak – Ski centar „Savin kuk“, Nikšić - Vučje, Lubnice - Jezerine) uvršteni su u prvi prioritet održavanja.

Pripreme za predstojeću zimsku sezonu teku uobičajenom dinamikom. U toku je procedura nabavke potrebnih količina soli i kamene sitneži za posipanje puteva, kao i nabavka, remont i priprema mehanizacije i opreme potrebne za održavanje puteva u zimskom periodu.

2.7. Uprava za inspeksijske poslove

Za vrijeme predstojeće zimske turističke sezone, osim od strane turističkih inspektora, nadzor će biti intenziviran i od strane zdravstvenih, sanitarnih, tržišnih i inspektora rada.

Turistička inspekcija

- vršenje kontrole pružanja turističkih usluga na skijalištima (vršenje kontrole i nadzora ski liftova, ski škola u dijelu odobrenja za rad, izdavanje računa u skladu sa Zakonom, nadzor kretanja vozila na motorni pogon, kontrola poštovanja zakonske obaveze nošenja kaciga i dr.),
- vršenje kontrole ugostiteljskih objekata (posjedovanje odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti, izdavanje računa za pružene usluge u skladu sa zakonom, kontrola cjenovnika, normativa, evidencija gostiju u hotelskim smještajnim kapacitetima, upotrebe duvanskih proizvoda i dr.),
- aktivnosti po prijavi gostiju preko Call centra (inspektori će odmah po prijavi gosta, utvrditi stvarno činjenično stanje i preduzeti mjere u skladu sa zvaničnom procedurom). Pored navedenog, u svakom ski centru biće vidno istaknut plakat sa natpisom: "Turistička inspekcija u funkciji ski gosta" sa brojem telefona dežurnog inspektora, tako da će posjetioци moći da kontaktiraju inspektora odmah po nastanku problema, obrazlože svoje nezadovoljstvo i ostvare svoja prava, kao korisnici usluga.

Nadzor zimskih turističkih centara uglavnom će vršiti turistički inspektori. Nadzor skijališta u Kolašinu vršiće inspektori iz Bijelog Polja, kao i drugih opština. S obzirom da na Žabljaku nema domicilnog inspektora, nadzor nad skijalištima, kao i ugostiteljskim objektima vršiće angažovani inspektori iz Podgorice, ili iz primorskih opština. U Rožajama, Beranama i Plavu i Nikšiću biće stalno prisutni domicilni inspektori.

Tržišna inspekcija

- organizovanje pojačanih kontrola svih objekata koji se bave prometom roba i pružanjem usluga, (kontrola prijava za vršenje djelatnosti, porijekla robe i evidentiranja iste na propisan način kroz poslovnu dokumentaciju),
- zaštita ekonomskih interesa potrošača (isticanje cijena, izdavanje računa, obavještenje o robi, posebni uslovi kupovine, prodajne pogodnosti i dr.),
- kontrolisanje prometa duvanskih proizvoda,
- vršenje nadzora u oblasti zaštite prava intelektualne svojine.

Za navedene aktivnosti biće angažovano 9 inspektora (4 tržišna inspektora u opštini Nikšić, 2 u opštini Žabljak, 2 za opštinu Rožaje i 1 tržišni inspektor za opštinu Kolašin).

Inspekcija rada

- vršenje pojačanog inspeksijskog nadzora u periodu decembar t.g. - februar 2024.godine, u sjevernim opštinama u kojima se nalaze skijališta (zaključivanje ugovora o radu prije stupanja na rad, prijavljivanje zaposlenih na obavezno socijalno osiguranje, donošenje odluke o sedmičnom odmoru i rasporedu radnog vremena, redovnost isplate zarada i uručivanje obračuna zarada zaposlenim, kontrola odredbi koje se tiču radnog angažovanja maloljetnika).

Na poslovima kontrole biće angažovani domicilni inspektori koji će intenzivirati svoj rad, i to: u Kolašinu 3 inspektora, u Beranama 1 inspektor, u Žabljaku 1 inspektor i Nikšiću 2 inspektora. Po potrebi će se organizovati ekipe inspektora iz drugih opština i Glavnog grada Podgorice.

Zdravstvena inspekcija

- vršenje pojačanog nadzora u pružanju zdravstvene zaštite građanima,
- vršenje kontrole primjene Zakona o ograničenoj upotrebi duvanskih proizvoda u zdravstvenim ustanovama i radnoj sredini.

Sanitarna inspekcija

- vršenje pojačanog inspeksijskog nadzora ispunjenosti higijensko - sanitarnih uslova u objektima pod sanitarnim nadzorom, ispravnosti bazenskih i voda za piće u ugostiteljskim objektima, zdravstveni pregled zaposlenih lica u objektima pod sanitarnim nadzorom, kontrola SPA centara, kozmetičkih i frizerskih salona i dr.

Pojačani nadzor u toku zimske sezone će vršiti 7 sanitarnih i 2 zdravstvena inspektora.

2.8. Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove

- donošenje AP za zimsku turističku sezonu 2023/24.g., utvrđivanje liste objekata za nadzor inspekcije za hranu, priprema pojedinačnih planova, nadzora objekata po opštinama, definisanje predmeta i učestalost kontrole, tehnike i metode kontrole. **Rok:** novembar t.g.,
- vršenje pojačanog inspeksijskog nadzora objekata u kojima se obavlja djelatnost poslovanja hranom od strane inspektora sa mjestom rada u sjevernim i primorskim opštinama i mobilnih timova inspektora iz drugih opština. **Rok:** decembar t.g.–mart 2024. **IPS:** 10.000,00 €.

2.9. Nacionalni parkovi Crne Gore

Za predstojeću zimsku turističku sezonu, u NP „Durmitor“ planirano je organizovanje manifestacija i događaja, kao što je „Durmitorski zimski dani“, u okviru kojeg će se organizovati šetnja krpljama markiranom stazom od Crnog jezera do Savinog kuka i čajanka na obali Crnog jezera.

NP „Biogradska gora“, zatvoren je za posjetioce od 15. novembra tekuće, do 1. maja naredne godine, kada se Park zvanično otvara. U slučaju povoljnih vremenskih uslova, biće razmotreno organizovanje događaja za posjetioce.

U NP „Prokletije“, planirano je organizovanje manifestacija i događaja (hodanje na krpljama, Ski fest, Free ride - skijanje van uređenih skijaških staza). Takođe, u planu je održavanje zimskog planinskog festivala kao i zimske planinarske ture, uz skijanje (tromeđa 2.366 m, jedan vrh, tri države u jednom danu - Kosovo, CG, Albanija). Aktivnost se realizuje u saradnji sa TO Gusinje i TO Plav.

NP „Lovćen“ za vrijeme predstojeće zimske turističke sezone, u saradnji sa LTO, planira da organizuje hodanja na krpljama.

U NP „Skadarsko jezero“, u saradnji sa LTO i drugim zainteresovanim subjektima, biće realizovana manifestacija „Dani vina i ukljeve“, tokom decembra t.g. planirano je unapređenje turističkog proizvoda kroz ponudu koja podrazumijeva organizovanje posmatranja ptica.

2.10. Elektroprivreda Crne Gore

EPCG raspolaže sa dovoljnim količinama električne energije za pokrivanje potreba snabdjevanja potrošača u Crnoj Gori. Za period novembar t.g. – mart 2024. godine u skladu sa aktuelnim planovima, EPCG raspolaže sa viškom od 441 GWh, pa samim tim snabdijevanje električnom energijom odvijaće se kontinuirano. TE Pljevlja će raditi bez planiranih zastoja. Hidroelektrana Perućica će imati na raspolaganju sedam, dok će hidroelektrana Piva na raspolaganju imati dva agregata.

2.11. CEDIS

U nastavku slijedi pregled planiranih operativnih aktivnosti na pripremi elektroenergetskih objekata za zimsku turističku sezonu:

- remont i revizija određenog broja prekidača i opreme u TS 35/10 kV u opštinama: Andrijevića, Plav, Gusinje, Šavnik, Žabljak, Petnjica, Rožaje, Berane, Bijelo Polje, Pljevlja, Mojkovac, Kolašin, Nikšić, Plužine,
- revizija i remont određenog broja prekidača i opreme u trafostanicama 35/0,4kV u Pljevljima i Nikšiću,
- zamjena maloljnih prekidača sa vakuumskim prekidačima u trafostanicama 35/10 kV u opštinama Andrijevića, Pljevlja, Šavnik, Žabljak i Bijelo Polje,
- rekonstrukcija trafostanica 35/10 kV kao priprema za implementaciju projekta SCADA u opštinama Žabljak i Pljevlja,
- revizija i remont Aku baterija i ispravljača u određenom broju trafostanica 35/10 kV na teritoriji opština Bijelo Polje, Mojkovac, Gusinje, Plav, Rožaje, Berane, Nikšić, Plužine,
- ispitivanje energetskih transformatora u određenom broju trafostanica 35/10 kV na teritoriji opština Pljevlja, Berane, Bijelo Polje, Kolašin, Nikšić,
- rekonstrukcija relejne zaštite u određenim TS 35/10kV u okviru projekta pripreme za skadu u opštinama Žabljak i Pljevlja,
- redovno periodično ispitivanje relejne zaštite u određenim trafostanicama 35/10 kV u opštinama Pljevlja, Bijelo Polje, Berane, Kolašin,
- obilazak dalekovoda 35 kV na nivou svih opština i pregled spojeva i priključaka na uzemljenje i metalne mase.

Sekundarna mreža

- **Žabljak - turistički centar** - postavljen je na DV 10kV Virak reklozer „pametni rastavljač“ koji će umnogome smanjiti broj ispada u prigradskim naseljima, koja gravitiraju u okolini ski centra Savin Kuk.
- **Kolašin - turistički centar** - završeni su građevinski i elektromontažni radovi na DV 10 kV Lugovi i Skrbuša. Dalekovodi sa kojih se vrši napajanje el.energijom Ski centara Kolašin1450 i Kolašin 1600, u tehnički su ispravnom stanju,
- **Nikšić - Ski centar Vučje** - Na dalekovodu, sa kojega se napaja Ski centar Vučje, izvršen je redovan obilazak i pregled objekta. Kritična mjesta su sanirana. U zimskom periodu, dalekovod sa kojeg se el.energijom napaja Ski centar Vučje posmatrača se kao prioritet u slučaju kvarova,
- **Berane - Ski centar Lokve i Rožaje - Ski centar Turjak.**Dalekovodi preko kojih se napajaju ovi ski centri su revitalizovani, te je pouzdanost napajanja potrošača, podignuta na visok stepen,
- **Cetinje - Ski Centar Ivanova Korita** - dalekovod koji napaja električnom energijom Ski centar, u tehnički je ispravnom stanju.

Kapitalne investicije:

- ugradnja reklozera na 10kV dalekovodima: Polja i Pržišta u Mojkovcu, Boljanići, Borovica, Višnjica, Komini i Zekavice u Pljevljima, Bijela, Uskoci i Grabovica u Šavniku. **IPS: 644.034,00€**,
- rekonstrukcija 35kV nadzemnih vodova: Plav – Gusinje i Ribarevine – Šćepanica. **IPS: 270.000,00€**
- rekonstrukcija 10kV nadzemnih vodova: Žabljak-Borje-Vrela na Žabljaku i dionice DV Grnčar od ZTS 10/0,4 kV Bucelj do ZTS 10/0,4 kV Vjeternik u Gusinju. **IPS:194.958,00€**,
- izgradnja TS 10/,4 kV: Vatrogasni Dom u Mojkovcu, Kuside u Nikšiću, Gornji Gradac u Pljevljima, Čatovske Livade u Rožajama, Zagrađe u Plužinama i Vrela na Žabljaku. **IPS: 286.527,00€**,
- rekonstrukcija TS 10/0,4kV: Breza, Spomen Dom i Policija 1 u Kolašinu, Robna Kuća, 3x12 stanova, Konfekcija Jekon, Distribucija, Rasadnik u Bijelom Polju, Gusinje 2 u Gusinju i Mujevići Duga u Rožajama. **IPS: 220.700,00€**,
- izgradnja 0,4kV nadzemnog voda Štitare 2 u Beranama. **IPS:18.000,00€**,
- adaptacija 0,4kV nadzemnih mreža: Pripčići, Stožer 1 i Vergaševići u Bijelom Polju i Vukićevića Lug u Kolašinu. **IPS: 491.049,00€**
- ugradnja reklozera na 10kV dalekovodima Petrovići I Vazdušni Kličevo u Nikšiću. **IPS: 216.000€**
- rekonstrukcija 35kV nadzemnih vodova: Guke - Mataruge i Šumani - Kosanica u Pljevljima, Medanovići - Vrelo i Vrelo - Čokrlje u Bijelom Polju. **IPS: 1.041.303€**

- izgradnja TS 10/0,4 kV: "Vojni Logor" u Pljevljima i "Brijeg 2" u Plužinama. IPS: 93.824€
- izgradnja 0,4kV podzemnog voda Motički gaj - DOO Veronika na Žabljaku. IPS: 14.000€
- adaptacija 0,4kV nadzemnih mreža: Gornje Luge, Zagrad-II faza i Rovca. IPS: 598.590€

3. PRIPREMA ZIMSKE TURISTIČKE SEZONE NA NIVOU LOKALNIH SAMOUPRAVA

3.1. SJEVERNI REGION

➤ Kolašin

Turistička organizacija Kolašin za predstojeću zimsku turističku sezonu planira organizovanje mnogobrojnih aktivnosti i jednodnevnih manifestacija. Početak sezone je planiran sredinom decembra, kada će sa radom početi ski centri Kolašin 1600 i Kolašin 1450. Sami početak skijaške sezone biće uslovljen sniježnim padavinama. TO će u saradnji sa Opštinom, NTO Crne Gore, Centrom za kulturu, Ski centrom Kolašin 1600 i drugim turističkim poslenicima u gradu učestvovati u organizaciji sledećih aktivnosti:

- organizovanje Novogodišnjeg bazara na gradskom trgu. Rok: decembra t.g. – februar 2024.,
- organizovanje autobusnog prevoza za potrebe turista tokom sezone do Ski centra,
- organizovanje i pružanje podrške zabavnim, sportskim i kulturnim događajima i manifestacijama (Kolašin Winter Art festival gitare, Sinjavinski ski maraton, Bjelasički maraton, Sky Snow Kolašin, zimska trka na utabanim ski-stazama, panoramske vožnje žičarom, šetnja na krpljama i dr.),
- organizovanje projekcije filmova, održavanje pozorišnih predstava i izložbi,
- promocija turističke ponude na sajmovima turizma, društvenim mrežama, organizovanje posjeta blogera i influencersa, izrada promotivnih video materijala.

➤ Žabljak

Tokom trajanja zimske turističke sezone, u saradnji sa nadležnim subjektima, Opština planira realizaciju brojnih aktivnosti kako bi se iz vikenda u vikend, uz adekvatnu marketinšku kampanju, privukao što veći broj turista. Među njima se ističu: kićenje grada, otvaranje zimske sezone, organizovanje Novogodišnjeg bazara, uspostavljanje i otvaranje klizališta, održavanje sajma zimske opreme, dani nordijskog skijanja, festival priganica, dani na krpljama, dani durmitorske hrane, muzički/filmski vikend, dani sa Sneškom Bijelićem, Ice festival, takmičenje u bilijaru, Nacionalno takmičenje u plesu za djecu i juniore, takmičenje u ritmičkoj gimnastici i dr.

Takođe, Opština, u saradnji sa TO, TC Durmitor, NTO i Privrednom komorom radiće na obezbjeđivanju besplatnog prevoza turista od centra do skijališta, na uspostavljanju besplatne autobuske linije za turiste iz Podgorice, Danilovgrada, Nikšića i Šavnika, te na obezbjeđivanju popusta na ski karte za lokalno stanovništvo.

➤ Mojkovac

- kontinuirana saradnja sa relevantnim subjektima sa područja opštine, u cilju bolje valorizacije i promocije ponude tokom zimskih mjeseci,
- organizovanje manifestacije "Božićni bazar", novogodišnjeg turnira u malom fudbalu, koncerta na gradskom trgu. Rok: decembar t.g. – januar 2024.g.,
- izrada promotivnog video i štampanog materijala. Rok: decembar t.g. – januar 2024.g.,
- organizovanje planinarskih pohoda, hodanje na krpljama, vožnje motornih sanki. Rok: oktobar t.g. - mart 2024. g.,
- realizacija programa Centra za kulturu (književne večeri, izložbe, predstave i sl.). Rok: novembar t.g. - mart 2024.g.,
- održavanje lokalnih puteva.

- **Pljevlja**
 - promocija turističke ponude Opštine na sajmovima, društvenim mrežama,
 - organizovanje sljedećih događaja/manifestacija: "Novembarski bazar", "Pljevaljske novembarske svečanosti", "Dani pljevaljskog sira", "Najljepši novogodišnji izlog", "Pljevlja shopping day&night", „Zimska brdska auto trka na Dajevića Hanu“, „Škola skijanja“ i dr.

- **Bijelo Polje**
 - realizacija promotivnih aktivnosti (saradnja sa medijima, učešće na turističkim sajmovima i berzama, promocija turističke ponude, izrada promotivnog materijala),
 - organizovanje manifestacije "Novogodišnji bjelopoljski bazar" i muzičkog programa za najmlađe,
 - kontinuirana saradnja i komunikacija sa turističkom privredom u cilju pripreme i praćenja tokova odvijanja sezone,
 - organizovanje škole skijanja za učenike osnovnih skola na Ski centru Kolašin,
 - organizovanje zimskih sportskih aktivnosti,
 - realizacija programa JU Centar za kulturu "Vojislav Bulatović- Strunjo" (predstave gostujuće produkcije, koncerti, izložbe slika, književne večeri i dr.,
 - sprovođenje aktivnosti na uređenju i opremanju javnih površina (čišćenje sniježnih nanosa opštinskih i nekategorisanih puteva, investiciono održavanje opštinskih puteva) kao i uređenje grada za novogodišnje praznike,
 - redovno djelovanje Službe zaštite i spašavanja u skladu sa svojim djelokrugom poslova,
 - sprovođenje aktivnosti DOO "Komunalno-Lim" u skladu sa definisanim Planom (nabavka industrijske soli i rizle, čišćenje korita rijeka i vodotoka, održavanje funkcionalnosti rigola i šahti. Pripremljeno je 5 kamiona snjegočistača, vozilo sa rotacionim posipačem soli i rizle, i druga specijalna vozila koja će se upotrijebiti shodno vremenskim prilikama za potrebe javnih površina u datom momentu.

- **Berane**
 - prikupljanje i obrada podataka, davanje blagovremenih i tačnih informacija svim zainteresovanim licima koja dolaze u prostorije TO, bilo da se radi o informacijama o smještaju, cijenama, kulturno - zabavnim ili sportskim manifestacijama, redu vožnje i dr.,
 - realizacija promotivnih aktivnosti i učešće na sajmovima i promocija putem društvenih mreža,
 - organizovanje sportsko zabavnih manifestacija (Novogodišnji doček, tematske zabave i sl.),
 - stavljanje u funkciju planinarskog doma „Suvodot“, pogodnog za sve vrste aktivnog odmora u zimskim mjesecima u sklopu kojeg će biti zastupljena ponuda turno skijanja, hodanja na krpljama i sl.

- **Rožaje**
 - unapređenje putne infrastrukture (asfaltiranje i sanacija gradskih, prigradskih i seoskih puteva),
 - redovno čišćenju svih izletničkih mjesta i javnih površina, kako u užem gradskom jezgru, tako i na ruralnim područjima gdje se organizuju razni događaji,
 - realizacija promotivnih aktivnosti i učešće na sajmovima turizma u saradnji sa NTO CG,
 - markiranje staza na kojima se organizuju zimski pohodi i hodanje na krpljama.

- **Plav**
 - promocija Bogićevice i okolnih planinskih vrhova kao destinacije za snowboard i turno skijanje,
 - oganizovanje zimskih planinarskih pohoda u saradnji sa skijaškim i planinarskim klubovima i drugim organizacijama koje mogu dati doprinos promociji zimskog turizma,
 - organizovanje izleta i skijanja na skijalištu Paljevi, na Kofiljači, kao i promocija staze za hodanje na krpljama,

- obilježavanje Svjetskog dana skijanja kroz promociju turnog skijanja na Bogičevici, Pasijem vrhu, Starcu i Tromedi. **Rok:** mart 2024.g.,
- organizovanje Ski tour festa na Prokletijama. **Rok:** januar 2024.g.,
- on line promocija raznih aktivnosti na snijegu, putem digitalnih kanala, promo videa i dr.

➤ Šavnik

- organizovanje obuke skijanja za djecu školskog uzrasta na Kruševicama,
- organizovanje tura hodanje na krpljama na Pošćenju,
- organizovanje Novogodišnjeg programa za djecu,
- ostale redovne aktivnosti – praćenje turističkog prometa, osmišljavanje aktivnosti za unapređenje kao i promovisanje potencijala Opštine.

➤ Petnjica

- organizovanje manifestacije za najmladje u susret novogodišnjim praznicima,
- organizovanje Novogodišnjeg bazara,
- organizovanje škole skijanja za najmladje,
- organizovanje foto konkursa i izložbe fotografija.

3.2. CENTRALNI REGION

➤ Glavni grad Podgorica

Planirane manifestacije tokom zimske turističke sezone:

- organizovanje tematskih i tradicionalnih manifestacija s ciljem afirmacije najznačajnijih kulturno-istorijskih lokaliteta u gradu i prezentacije tradicionalnih gastronomskih proizvoda podgoričkog regiona. Među njima se izdvajaju: *Bal pod maskama, Veče vina i koštanja, Biramo najbolje u turizmu i ugostiteljstvu, Podgorička noć, Tradicija ukusa*, organizovanje novogodišnjih i božićnih praznika

Sajamski nastupi/studijske posjete i promotivni izleti

- TO Podgorice nastupiće na značajnim sajmovima turizma i berzama. Takođe, razmotriće mogućnost učešća na regionalnoj Road show kampanji u cilju promocije novogodišnjih praznika i zimske turističke sezone. TO podržaće organizaciju diplomatskih humanitarnih bazara u Regionu, i to u Ljubljni, Sarajevu i Beogradu, obezbjeđivanjem promotivnog materijala i drugih prikladnih poklona. Takođe, TO Podgorice planira da organizuje studijske posjete za predstavnike agencija, tur-operatora, novinara, kao i promotivne izlete za druge turističke poslenike grada i školsku populaciju, a sve u cilju predstavljanja ljepota i potencijala Podgorice.

Saradnja sa turističkom privredom

- TO Podgorice kontinuirano organizuje izlete do svih atraktivnih turističkih lokaliteta za turističku privredu, u cilju boljeg upoznavanja ponude, kako bi turistički poslenici (hotelijeri, agencije i vodiči), mogli dodatno animirati svoje goste i na taj način uticati na produženje boravka turista u gradu. Kontinuirana saradnja sa podgoričkim privrednicima, ogleđa se i kroz besplatnu promociju sadržaja i ponude, u okviru dostupnih kanala komunikacije i promotivnog materijala TO.
- TO će organizovati dvodnevnu stručnu obuku za recepcionere podgoričkih hotela, od strane licenciranog turističkog vodiča, a u cilju predstavljanja svih kulturno-istorijskih, turističkih, prirodnih i drugih lokaliteta i atrakcija u gradu. **Rok:** decembar t.g.,

Rad info punktova

- Tokom cijele godine TO ima organizovan rad na dva mjesta u centru grada, gdje se pored redovnih administrativnih poslova pružaju sve vrste turističkih, servisnih i drugih informacija posjetiocima. Pored navedenog, radi se prijava boravka turista, po sistemu RB 90.

➤ **Prijestonica Cetinje**

- organizovanje tradicionalnog ukrašavanja grada. **Rok:** novembar - decembar t.g.,
- organizovanje manifestacije "Novogodišnja priča u Prijestonici". **Rok:** decembar t.g.-januar 2024.g,

➤ **Danilovgrad**

- Uređenje i obilježavanje puteva i staza koje vode do turističkih motiva.

➤ **Nikšić**

- postavljanje signalizacije i info tabli prema Ski centru Vučje i nekoliko tačaka u centru grada,
- izrada kataloga smještajnih kapaciteta i gastro brošure „Domaće iz Nikšića“,
- promocija turističke ponude na sajmovima, putem medija i društvenih mreža,
- promocija zimske turističke ponude u Trebinju, Herceg Novom, Budvi,
- organizovanje tematskih večeri, mizičkih, kulturnih i ostalih događaja,
- organizovanje manifestacija: Čarolija u izlogu, Novogodišnji sajam lokalnih proizvoda, Božićni bazar, Nikšić – gdje ljubav počinje, Ženi s ljubavlju, Osmomartovski bazar i dr.,
- organizovanje manifestacija na snijegu: Zimski maraton na Vučju, opštinska i državna takmičenja u skijanju, promocija staza za hodanje na krpljama, akcija „Svi na Vučje“ (besplatan autobuski prevoz svakog vikenda, od centra grada do Ski centra Vučje),
- čišćenje snijega sa saobraćajnica koje vode do zimskih turističkih centara (Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj).

➤ **Tuzi**

- održavanje "Zimskog bazara". **IPS:** 50.000,00 € **Rok:** decembar t.g - januar 2024. g.

➤ **Zeta**

- nasipanje nekategorisanih lokalnih makadamskih puteva u priobalnom dijelu Skadarskog jezera,
- održavanje higijene i komunalnog reda na javnim površinama,
- rekonstrukcija i sanacija lokalnih saobraćajnica,
- održavanje manifestacije "Dani zetskih kolača i priganica".

3.3. PRIMORSKI REGION

➤ **Ulcinj**

- organizovanje manifestacije "Jesenja korpa" koja će okupiti brojne izlagače iz zemlje i regiona. Cilj manifestacije je obogaćivanje turističke ponude kroz promociju i podršku lokalnim proizvođačima, njihovim autentičnim proizvodima i predstavljanje kulturno-umjetničkog programa.**Rok:**oktobar t.g.
- organizovanje zabavnog programa "Sweet December" u okviru koje će na Maloj plaži biti organizovan bazar sa drvenim kućicama u kojima će se služiti hrana i napitci. **Rok:** dec. tg – jan. 2024.

➤ **Bar**

Opština Bar je u saradnji sa TO Bar, JU „Kulturnim centrom“ Bar i d.o.o. „Komunalne djelatnosti“ Bar, pripremila niz aktivnosti i manifestacija koje će upotpuniti turističku ponudu u toku zimskih mjeseci i novogodišnjih praznika.

- organizovanje manifestacija/događaja: „Koštanijada, „Maslinijada“, „Festival vina i ukljeve“ u Virpazaru,, „Novogodišnji hepening“ . **Rok:** novembar t.g. – januar 2024.,

- realizacija programa Kulturnog centra i Doma kulture kroz razne pozorišne predstave, koncerte nastupe i filmski repertoar, radionice namijenjene djeci školskog uzrasta, književne večeri i dr.,
- održavanje i uređenje zelenih površina, javne rasvjete, opštinskih puteva, šetališta, komunalnog i parkovskog mobilijara.

➤ **Budva**

- organizovanje programa/događaja: „Doček Nove godine“, „Doček pravoslavne Nove godine“, „Božićni bazar“, koncert klasične muzike, „Budi u Budvi“ i dr.,
- realizacija kulturno-umjetničkog programa povodom obilježavanja Dana opštine (22. novembar),
- organizovanje koncerta klasične muzike i pozorišnih predstava, u saradnji sa hotelijerima,
- formiranje DMO savjeta - tijela koje bi pratilo sva relevantna dešavanja u destinaciji, targetiralo probleme i davalo preporuke za njihovo rješavanje, pratilo realizaciju ciljeva, zadataka i preporuka,
- učešće na turističkim sajmovima i berzama (Novi Sad, Barselona, Beograd, Sarajevo). **Rok:** novembar-decembar t.g.,
- uređenje parkova, parkinga i drugih javnih površina, turističkih atrakcija i praznično ukrašavanje,
- uređenje seoskih cjelina,
- adaptacija odmorišta i sanacija francuskog mosta u Poborima,
- održavanje pješačkih staza, postavljanje signalizacije na novim pješačkim stazama i organizovanje promotivnih tura u cilju njihove bolje valorizacije,
- adaptacija i sanacija oštećenja na austrougarskom putu.

➤ **Tivat**

- organizovanje događaja „**Bokeški maraton**“- najveći multidisciplinarni događaj ovakvog tipa u Crnoj Gori i jedan od najvećih u regionu. Planirano je učešće od oko 1.500 takmičara. Održava se tri dana, na području opština Tivat i Kotor. **Rok:** decembar t.g.,
- organizovanje Novogodišnjeg programa (doček uz koncert, jedriličarska regata, bogat zabavni program, škola pjevanja, dječiji animatori i dr.),
- organizovanje tradicionalne manifestacije „Lastovski karneval“. **Rok:** februar 2024.g.

➤ **Kotor**

- učešće na turističkim sajmovima (WTM-London, Ferrien Messe-Beč, ITB-Berlin, Sajam turizma-Nivi Sad, Beograd, Varšava),
- promovisanje zimske turističke ponude opštine u Srbiji, BiH, Hrvatskoj,
- organizovanje manifestacija/događaja,
- sprovođenje digitalne kampanje povodom novogodišnjih praznika,
- organizovanje ili pružanje podrške brojnim događajima/manifestacijama: Kostanjada, Bokeški polumaraton, „Zimske Kotorske Fešte“, „Od Božića do Božića“, „Dječija Nova godina“, Novogodišnji doček na gradskom trgu, Savindan i Tripundanske svečanosti, Tradicionalni maskenbal i karneval, Kotorska skalnada, Dani Kamelije, trka Kotor Vertical Extreme dr.,

➤ **Herceg Novi**

- održavanje praznika “Dani mimoze“. **Rok:** februar 2024. god.,
- nastavak projekta “Life of Luštica” koji za zadatak ima afirmaciju zaleđa i kreiranje integrisanog turističkog proizvoda na teritoriji Luštice postavljanjem turističke signalizacije,
- učešće na važnim sajmovima u oblasti turizma sa ciljem bolje prezentacije turističke destinacije;
- angažovanje novinara, studijskih grupa i blogera sa značajnih emitivnih tržišta, kako kroz individualne i regionalne angažmane, tako i u saradnji sa NTO,
- stvaranje novih marketinških kampanja čiji je interes usmjeren na bolje pozicioniranje opštine kao zimske turističke destinacije na domaćem i inostranom tržištu

- promocija destinacije putem: digitalnog marketinga, oglašavanjem na TV-u, radiju i u štampanim medijima, na turističkim sajmovima, organizacija press tura, studijskih posjeta, štampa brošura i sl.,
- sprovođenje redovnih aktivnosti na održavanju komunalne infrastrukture (uređenje parkova, parkinga i drugih javnih površina, označavanje turističkih atrakcija, ukrašavanje grada, čišćenje otvorenih kanala i vodotoka za prihvatanje atmosferskih padavina, obezbjeđivanje bolje prohodnosti lokalnih i regionalnih puteva),
- nabavka zimske opreme za zaposlene u Komunalnoj policiji,
- vršenje kontrole boravka stranih lica.

4. PRIPREMA ZIMSKE TURISTIČKE SEZONE NA NIVOU SKIJALIŠTA

4.1. Ski centar Kolašin 1600

Skijališta Crne Gore, i ove godine, vrše značajne pripreme za početak zimske turističke sezone, kako bi se obezbijedili uslovi za nesmetan rad skijališta. Pored standardnih operativnih zadataka i poslova koji se svakodnevno realizuju u Ski centru, u narednom periodu će se izvršiti i opsežne radnje u vidu servisiranja opreme i pripreme sistema za predstojeću ski sezonu. Među njima su:

- remont žičare K7 i žičare K8. **IPS: 75.000,00€**
- remont pokretne trake. **IPS: 3.000,00 €**
- redovni radovi na ski stazama. **IPS: 25.000,00€**
- remont tabača i remont sanki. **IPS: 28.000,00 €**
- redovan servis ski data opreme. **IPS: 30.000,00 €**
- učešće na brojnim sajmovima na kojima će se uspostaviti novi kontakti, te uvećati vidljivost brenda (Beogradu, Novi Sad, Tirana, Zagreb),
- organizovanje raznih muzičkih, kulturnih događaja, kao i ski trka,
- obnavljanje saradnje sa OC Jahorina i skijalištima Slovenije, kako bi vlasnici sezonskih ski pass-ova imali mogućnost da skijaju na pomenutim skijalištima, dok shodno ugovoru koji je potpisan prošle godine sa skijalištima Popova Šapka, Bjelašnica i Skijališta Srbije i ove godine će vlasnici sezonskih ski pasova imati mogućnost da skijaju na skijalištima koja su u vlasništvu tih ski centara, na bazi reciprociteta.

4.2. Skijalište "Ski Resort – Kolašin 1450"

- uređenje postojećih i stavljanje u funkciju novih ski staza. **Rok: oktobar - decembar t.g.,**
- uređenje parking prostora, kao i izrada kružnog toka na samom ulazu u ski resort kako bi se izbjegle veće gužve i zastoji,
- servisiranje ski opreme, mašina za uređenje staza, sistema za vještačko osnježavanje, remont ski liftova i žičara. **Rok: oktobar – novembar.**

4.3. Skijalište "Savin kuk"

- svečano otvaranje zimske turističke sezone sezone 2023/2024.g. **Rok: decembar t.g.**
- redovan remont žičara i ski liftova kao i priprema staza za skijanje,
- osposobljavanje i privođenje namjeni objekta koji će služiti za rentiranje ski opreme,
- nabavka zimske opreme za radnike, opreme za rentiranje i dijela opreme za liftove.

4.4. Ski centar "Hajla"

- svečano otvaranje zimske turističke sezone,
- nabavka signalizacije i rekvizita za skijanje,
- organizovanje škole skijanja i događaja "Bijeli Dan" za sve na teritoriji Opštine.

5. Zaključna razmatranja

U skladu sa dostavljenim izvještajima, može se konstatovati da su od strane nadležnih subjekata na lokalnom i državnom nivou preduzete brojne aktivnosti u pravcu kvalitetne pripreme i uspješnog odvijanja predstojeće zimske turističke sezone.

U te svrhe, stejholderi su naveli da će realizovati aktivnosti koje se tiču unapređenja infrastrukture na skijalištima, obezbjeđenja dovoljnih količina električne energije, sanacije putnih pravaca i dr. Takođe, realizovaće se aktivnosti na planu promocije zimske ponude i pozicioniranja Crne Gore kao atraktivne zimske turističke destinacije. Tokom trajanja sezone, planirano je održavanje manifestacija kojima će se obogatiti ponuda i smanjiti izazovi sezonalnosti i regionalnog disbalansa. Vodiće se računa o nesmetanom odvijanju saobraćaja, eliminisanju gužvi i smanjenju pritiska na destinaciju.

Smanjenje pritiska na destinaciju je obavezujuće, prije svega sa aspekta održivosti destinacije. U tom smislu, neophodno je da nadležne institucije hitno započnu pripreme koje se odnose na odvijanje nesmetanog saobraćaja, parkinga u turističkim zonama, eliminaciju gužvi na graničnim prelazima, a turistička privreda da definiše atraktivniju ponudu sa promocijom, koja će, prije svega visokoplatežnom gostu, ponuditi brojne razloge za boravak u Crnoj Gori van perioda visoke sezone. Navedeno bi moglo znatno ublažiti pritisak na destinaciju, od čega bi benefit imali svi, kako privreda, tako i država, turisti i lokalno stanovništvo.

Treba istaći da će i ova turistička sezona biti visokozavisna od sniježnih padavina, kao posledica klimatskih promjena. To obavezuje sve kreatore turističke ponude i promocije destinacije, da tržištu prezentiraju diverzifikovanu ponudu, koja u što manjoj mjeri zavisi od klimatskih uslova.

Govoreći o sniježnim padavinama, odavno se izdiferencirala potreba da skijališta moraju imati alternativna rješenja koja podrazumijevaju i obezbjeđivanje infrastrukture za vještačko osnježavanje. Ovaj izazov i dalje nije prevaziđen na adekvatan način. Takođe, u ponudi skijališta, potreban je podsticaj prilikom gradnje komplementarnih sadržaja u ski centrima (bazeni, zabavni sadržaj i sl.), kao i kontinuirana diverzifikacija turističke ponude (manifestacije, kulturno zabavni program, zimske sportske aktivnosti i dr.), što bi dodatno motivisalo goste na duži boravak.

Pored navedenog, potrebno je unaprijediti aktivnosti koje imaju za cilj povezivanje ponude primorskog i planinskog regiona, što će rezultirati boljim ekonomskim efektima za lokalnu zajednicu, privredu i državu, a znatno će doprinijeti atraktivnosti turističke ponude. U tom pravcu, očekuje se da turistička privreda intenzivira svoje aktivnosti.

Imajući u vidu da je turizam djelatnost koja ima multiplikativne efekte na ostale privredne grane, potrebno je da svi stejholderi koordiniranom akcijom doprinesu pripremi i realizaciji predstojeće, kao i svake buduće turističke sezone. Takav angažman će se svakako pozitivno reflektovati na prihode svih u turističkom lancu. Dakle, razvoj turizma, nije sam sebi cilj, već je on pokretač razvoja poljoprivrede, transporta, infrastrukture, trgovine, kao i podizanja životnog standarda lokalnog stanovništva, satisfakcije turista i svih direktnih i indirektnih učesnika u ovom procesu.